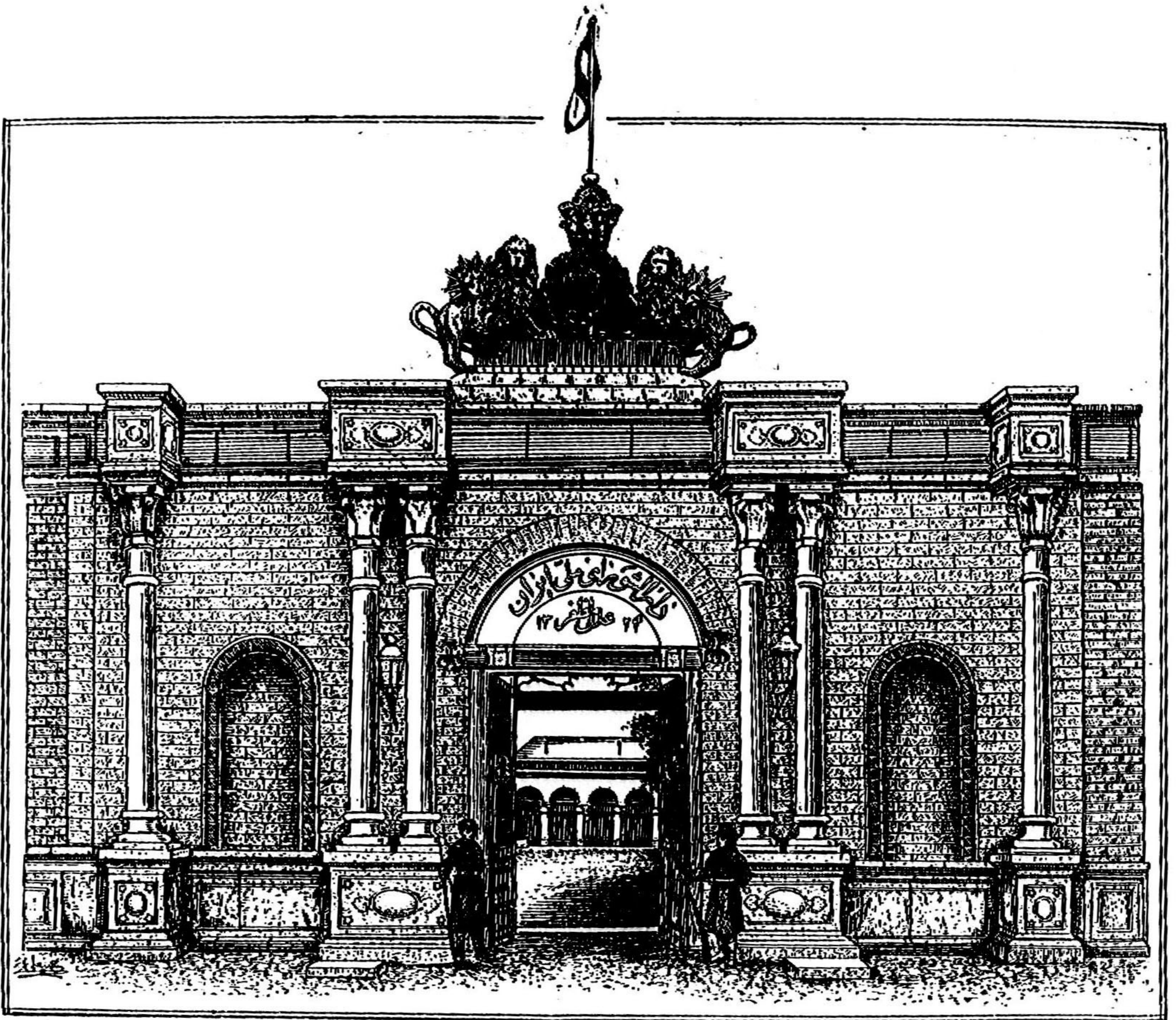

جلسه ۴۱	مذاکرات مجلس	شماره هفتم
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه ۲۲ آذر ۱۳۰۵ مطابق ۸ جادی الثانی ۱۳۴۵	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود. پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران

فهرست مندرجات

	از صفحه	عنوان	
—	۱۲۷	اخذ رأی بورود شور نانی طرح قانون بلندی	۱
۱۳۳	۱۲۷	شور اول خبر کمیسیون داخله راجع بمؤسسات صحی مملکتی	۲
—	۱۳۴	تقدیم لایحه $\frac{4}{17}$ بودجه مملکت از طرف آقای وزیر مالیه	۳
۱۴۰	۱۳۵	شور نانی نسبت به لایحه اتوبوس رانی (ماده اول)	۴

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس مورخه سه شنبه ۲۲ آذرماه ۱۳۰۵ مطابق ۸ جمادی الثانیة ۱۳۴۵

جلسه ۴۱

نایب رئیس -- در صورت مجلس اعتراضی نیست ؟
(اظهاری نشد)

نایب رئیس -- صورت مجلس تصویب شد . در جلسه

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای طباطبائی
دیبا نایب رئیس تشکیل گردید)
(صورت مجلس بوم یکشنبه بیستم آذرماه را
آقای ضیاء قرائت نمودند)

سابق چون اکذبت نبود رأی بشور دوم قانون بلدی گرفته نشد. فعلاً رأی گرفته میشود. رای میگیریم برای ورود در شور دوم آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس -- تصویب شد. ارجاع میشود بکمسیون داخلی. پیشنهادی هم از طرف آقای فهمی راجع بقانون بلدی رسیده است مراجعه بکمسیون میشود. از طرف جمعی از نمایندگان پیشنهادی تقدیم شده است قرائت میشود.
(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام مقدس مجلس شورایی ملی -- امضا کنندگان ذیل پیشنهاد میمائیم خبر نمره ۲ کمیسیون داخلی راجع بامور صحیه را جزء دستور امروز قرار دهند.

حائری زاده -- نصر انقلاب. میر ممتاز -- حق نویس -- نظام مافی -- دکتر طاهری

نایب رئیس -- پیشنهاد آقای نظامی و دادگر هم در همین زمینه است.

حاج اسدالله زوار -- بنده اخطار نظامنامه دارم نایب رئیس -- بفرمائید --

زوار -- بنده از نطق قبل از دستور میخواستم استفاده کنم.

حائری زاده گفتند دستور (همه نمایندگان)
بکنفر از نمایندگان -- در نظامنامه همچو چیزی نیست.

(همه ...)

نایب رئیس -- مجلس رای داد. رای میگیریم باین پیشنهاد آقایی که موافقت قیام فرمایند.
(بعضی قیام نمودند)

عده از نمایندگان -- (باهمه) کدام پیشنهاد؟
نایب رئیس -- پیشنهاد مجدداً قرائت میشود
(مجدداً بشرح فوق قرائت شد)

بود بنده هم موافقت میگردم با نظر آقای ملک

حائری زاده -- يك شوری است

میرزا عبدالله خان وثوق -- ولی این خبر دوشور دارد و ممکن است امروز مذاکره بشود و نظریاتی که آقایان دارند گفته شود و پیشنهادهای هم اگر هست داده شود بعد هم مجال خواهد بود که يك رسیدگی کاملی در خارج بشود و برای شور دوم نظریه همه آقایان معلوم شده باشد
نایب رئیس -- آقای روحی

آقا سید یعقوب -- این برخلاف سابقه است در پیشنهاد يك موافق و يك مخالف حرف میزنند بعد رای گرفته میشود
نایب رئیس -- رای میگیریم. آقایی که با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس -- تصویب شد. ماده اول قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول -- کلیه مؤسسات صحتی مملکتی و بلدی -- صحیه نظمیها -- مدرسه طب -- مدرسه قابلیتگی -- دواسازی -- دندانسازی -- و مؤسسه باستور در اداره کل صحیه متمرکز خواهد شد

تبصره -- اداره کل صحیه در قسمت مدارس طب -- قابلیتگی -- دواسازی و دندانسازی تحت ریاست عالییه وزیر معارف برگرام بودجه و تشکیلات آنرا مرتب خواهد نمود
آقا میرزا هاشم آشتیانی -- در کلیات باید شور بشود

شریعت زاده -- بنده اخطار دارم شور در کلیات است
نایب رئیس -- بلی شور در کلیات است. بنده مقصودم این بود ماده اول را بخوانند بعد داخل شور در کلیات بشویم. آقای دادگر

دادگر -- موافقم.

نایب رئیس -- آقای دکتر سنک

دکتر سنک -- موافقم

نایب رئیس -- آقای شیروانی

شیروانی -- موافقم

نایب رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- موافقم

نایب رئیس -- آقای حائری زاده

حائری زاده -- بنده موافقم ولی میخواستم از آقای مخبر يك سؤالی بکنم چون در خارج يك صحبتی شد راجع مؤسسه دفع آفات حیوانی (چون در آن جلسه که این ماده در کمیسیون گذشت بنده نبودم) میخواستم بپرسم که مؤسسه دفع آفات حیوانی هم جزو این طرح هست یا خیر؟ ضیاء (مخبر کمیسیون داخلی) -- همین طور که ملاحظه میفرمائید راجع بدفع آفات حیوانی در این قانون صراحتی ندارد و در کمیسیون هم مذاکراتی راجع باین موضوع شده است و مؤسسه دفع آفات حیوانی بمناسبت اقداماتی که شروع کرده و کار را بجزریان انداخته قرار شد که در اینقانون ذکر نشود و همینطور که ملاحظه میفرمائید ذکر نشده و مسکوت عنه گذارده شده است

نایب رئیس -- آقای زوار

حاج اسدالله زوار -- موافقم

نایب رئیس -- آقای آقا سید یعقوب.

آقا سید یعقوب -- بنده اصلاً موافقم راجع باین طرح ولی نظرم این بود که از طرف مجلس اطلاع داده شود که نماینده وزارت داخله حاضر شود. این يك لایحه ایست که نماینده وزارت داخله و وزارت معارف و وزارت فواید عامه باید اینجا باشند که بدانند این يك مؤسسه ایست که فوق العاده محل توجه مردم است. و حقیقه باید ایران را از این بدبختی و ناخوشی که سالیان سال دامن گیرش شده است نجات بدهند بنده جهت نبودن مسئولین و مأمورین که عبارت از قوه اجرائیه باشد (نمیدانم بچه بیان عرض کنم) اگر نخواهم بنظر مخالفت عرض کنم که خودم موافق هستم از این جهت بنده عقیده ام این است که نماینده وزارتخانهها باید حاضر باشند. این است که بنده ناچارم بعنوان مخالفت عرض کنم که تلفون بشود بمسؤلین وزارتخانهها بیابند در

مجلس و بنشینند که بدانند مجلس چه توجیهی باین قانون دارد و آنها هم مأمورین اجرای این قانونند.

مخبر - خاطر محترم آقای آفاسید یعقوب مسبوق است که جریان طرحهای قانونی و لوایح قانونی هر کدام بکصورت خاصی دارد و این طرح بخصوص در کمیسیون همینطور که در مقدمه لایحه هم ذکر شده است مطرح شده است با حضور وزرای محترم معارف و فوائد عامه و معاون وزارت داخله نه يك جلسه بلکه سه یا چهار جلسه با حضور آقایان این مسئله مورد مذاکره بوده است و بالاخره با حضور آقایان هم تصمیم گرفته شده است همینطور که ملاحظه میفرمائید و الان هم وزیر معارف و معاون وزارت فوائد عامه حاضر هستند و اطلاع داده میشود که نماینده وزارت داخله هم بیاید و تلفون هم میشود بمعاون وزارت داخله که حاضر شوند و مجلس هم کار خودش را میکند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است امامی - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات.

نایب رئیس - بفرمائید.

امامی - عرض میکنم يك طرحی آمده است بمجلس که کاملاً مخالف با قانون اساسی و قوانین موضوعه مملکتی است و در حقیقه مجلس میخواهد این را بایک نظر خیلی کوچکی بنگرد و بزودی بگذرانند در صورتیکه من تصور میکنم بعد از گذراندن در عمل دچار اشکالات شدیدی خواهد شد. در این صورت خوب است آقایان اجازه بدهند که در اطرافش مذاکره شود و مخالف با موافق حرفهایشان را بزنند. آنوقت رأی داده بشود.

نایب رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب نشد. آقای زوار.

حاج اسدالله زوار - بنده تصور میکنم که اصولاً در کارهای مملکتی ما يك دستوری داریم که دستور مقدسی است.

(العلم علمان علم الابدان و علم الادیان) و بنده خیلی متأسفم از اینکه در يك مسئله مهمی که طرف علاقه ماست این طور مذاکره شود در صورتیکه اشد اقتضای دارد که آقایان نسبت باین قبیل مسائل توجه نکنند. و بنده دریادی امر تصور میگردم. بمجرد اینکه این لایحه بمجلس آمد آقایان تصویب میکنند. و حالاً هم استدعا میکنم که آقایان دقت خودشان را در لوایح نکنند.

و این لایحه که آمده است بمجلس تمام موادش فوراً تصویب شود.

نایب رئیس - آقای امامی.

امامی - در اینکه از وقتی که آقای دکتر حسینخان بهرامی متصدی کارهای صحیه شده اند يك قدمهای مهمی برای صحیه برداشته اند که حقیقه این قدمها قابل توجه است هیچ جای تردید نیست ولی از آنطرف ما نباید قوانینی را که وضع میکنیم احساسات را مدخلیت بدهیم بنده تصور میکنم این طرحی را که آقایان پیشنهاد کرده اند و کمیسیون محترم داخله هم تصویب کرده. اولاً در اینجا کاملاً موافقت نظر دولت تحصیل نشده است زیرا از قراری که بنده در خارج شنیده ام آقای وزیر معارف کاملاً با این طرح مخالف بوده اند و آقای وزیر داخله هم مخالف بوده اند. خود وزارت فوائد عامه هم مخالف بوده است بعلاوه طرحها و قوانینی که میاید بمجلس باید موافقت نظر دولت جلب شود دیگر اینکه بنده تصور میکنم که این طرح اساساً با اصل نوزدهم قانون اساسی مخالفت دارد بجهت اینکه اصل نوزدهم میگوید: تاسیس مدارس بمخارج دولتی و مالی و تحصیل اجباری باید مطابق قانون وزارت علوم و معارف مقرر شود و تمام مدارس و مکاتب باید در تحت ریاست عالییه و مراقبت وزارت علوم و معارف باشد در این صورت بنده تصور میکنم اساساً این طرح با قانون اساسی مخالفت دارد برای اینکه در اینجا ما تحصیلیات عالییه را در تحت ریاست صحیه میگذاریم آقایانی که در کمیسیون تشریف داشته اند گمان کرده اند با تبصره که در ماده اول پیشنهاد کرده اند

رفع محظور را کرده اند در صورتیکه به عقیده بنده ماده اول و تبصره کاملاً مخالف با ماده دوم است که خود آقایان در اینجا پیشنهاد کرده اند زیرا در تبصره مینویسد: اداره کل صحیه در قسمت مدارس طب. قابلیتگی. دوا سازی و دندان سازی تحت ریاست عالییه وزیر معارف پرگرام بودجه و تشکیلات آن را مرتب خواهد نمود در ماده دوم کاملاً اداره صحیه را در تحت نظارت وزارت داخله قرار داده و مینویسد. اداره صحیه مکلف است تمام پرگرامها بودجهها تنظیمات تشکیلاتش را در تحت ریاست وزارت داخله بدهد چه طور میشود يك اداره در آن واحد تحت ریاست دو وزارتخانه باشد به عقیده بنده این مخالف با قانون اساسی است و عملاً هم دچار مشکلات خواهد شد.

معاون وزارت فوائد عامه - بنده در این قسمت چون نماینده محترم راجع به قسمت وزارت فوائد عامه صحبت فرمودند مختصراً عرض میکنم بطوریکه مذاکره میشود اساساً آقایان نمایندگان معلوم میشود نسبت به صحیه توافق نظری دارند منتهی در موادش بعضی نظریات هست که مخالف با قانون هست یا نیست؟ و در آن موضوع البته فرمایشاتی خواهند کرد ولی در قسمت راجع به فوائد عامه و قسمت مؤسسه پاستور در کمیسیون هم مذاکره شده و قرار شد همان طور که لایحه تنظیم شده بشود منتهی در قسمت مؤسسات دفع آفات حیوانی به ترتیبی که متخصصش در وزارت فوائد عامه است عمل خودش را خواهد کرد ولی قسمت مؤسسه پاستور جزء صحیه باشد

نایب رئیس - آقای بهار

بهار - خیلی خوشوقت میشدم که آقایان عریض بنده را در مورد ناخیر طرح این لایحه می پذیرفتند تا اینکه این قضایا و اشکالات حل میشد و شاید بعد از تنفس هم ممکن بود مطرح بشود. متأسفانه موافقت فرمودند اساساً در مورد گذراندن لوایح ما حق نداریم اشخاص را در نظر بگیریم والا اگر از این نقطه نظر ما بایستی لوایح را بگذرانیم بالاخره بنده خیلی حقوق بیش از اینها برای

آقای بهرامی قائل میشدم برای اینکه مراتب علمی و فنی و پشت کار ایشان و بالاخره انرژی و زحمات ایشان را بیشتر از آقایان کاملاً اطلاع دارم و این يك لایحه قانونی است که ما داریم رای میدهیم و طرح قانونی که از طرف بکنفر با جمعی از وکلا به مجلس پیشنهاد میشود باید تمام جنبه هایش از نقطه نظر نظامات و قوانین و تشریفات يك طرح قانونی باید محفوظ بماند. باید اول مراقبت شود که این طرح قانونی تماس با يك قانون ثابت فوق العاده با عادی سابق نداشته باشد. باید برخلاف قانون اساسی نباشد باید با نظامنامه هائی که برای وزارتخانهها نوشته شده است مخالفت نکند بایستی در تمام کمیسیونهائی که مربوط باین موضوع است سیر کنند. بنظر تمام کمیسیونها برسد. تا نمایندگان وزارتخانه هائی که مربوطند بآن طرح در کمیسیونها شور بعمل بیاید تمام این مقدمات را باید بک طرح قانونی ملی کنند بعد بیاید در مجلس و الا صرف اینکه این طرح قانونی در عمل بمحقق فلان مدیر فعال کمک خواهد کرد بصرف این احتمال و بصرف اینکه منظور مقنن يك شخص فعال و يك شخص محترمی است مجلس نمیتواند تمام این ترتیبات را کنار بگذارد و این مراعات هارا در مورد يك طرح قانونی نکند. عرض بنده در این قسمت بود این طرح از یکطرف با اصل نوزدهم قانون اساسی چنانچه آقای امامی فرمودند اصطکاک و مزاحمت پیدا می کنند و از طرف دیگر با قانون وزارت معارف تماسی پیدا می کنند و اسباب مزاحمت میشود. و الفاء يك اصل از قانون وزارت معارف را ایجاد میکنند بعلاوه این طرح رفته است بکمیسیون داخله و از کمیسیون داخله برگشته است در صورتیکه بایستی بکمیسیون معارف میرفت و کمیسیون معارف و کمیسیون داخله با شرکت نمایندگان وزارت معارف و داخله می نشستند و در این کار مطالعه میکردند این هم بعمل نیامده است خود بنده که مخبر کمیسیون معارف هستم هرچه انتظار کشیدم که این طرح بیاید آنجا ما هم درش يك امعان نظری بکنیم نیامد زیرا بالاخره يك طرفش معارف است و يك طرفش داخله این

يك گفتگویی است بین دو وزارتخانه. همانطور که بایستی در کمیسیون داخله در این باب مطالعه شود بایستی در کمیسیون معارف هم از نقطه نظر جنبه معارفی بیاید و مطالعه شود. شاید ما دلایلی اقامه می‌کردیم که این طرح اصلاً مسترد شود یا موادی بر او اضافه می‌کردیم که امروز اسباب مخالفت نشود. بالاخره هیچکدام از این ملاحظات بعمل نیامده است حالا به چه لحاظ؟ بنده نمیدانم. از همه اینها گذشته این بایستی از اصول مسامحه دنیا هم مخالف است و آن این است که در تمام دنیا مدارس در تحت نظر وزارت علوم باید اداره شود بنده به قسمت انستیتو پاستور و مؤسسات دفع آفات حیوانی کار ندارم. بنده اشکالم راجع باین قسمت است که مدارس باید در تحت نظر وزارت علوم اداره شود. بایستی بالاخره وزارت علوم مشغول تهیه بودجه و جلب معالین و بالاخره نوشتن پروگرام و تمام مقدمات يك مدرسه باشد. بایستی محصلین در سایه وزارت علوم تحصیلات خودشان را تمام بکنند و دیپلم و تصدیقنامه که میگیرند باعضای وزارت علوم مصدق باشد هیچوقت در هیچ جای دنیا يك اداره نمیتواند دارای مدرسه باشد. زیرا مدرسه (چه مدرسه طب. چه مدرسه سیاسی. چه مدرسه دار الفنون) مربوط بادارات دولتی نیست زیرا اشخاصی که میروند مدرسه درس بخوانند برای این نیست که نوکر دولت بشوند میروند درس بخوانند و تحصیل علم بکنند پس مدارس بایستی از تحت نفوذ ادارات آزاد و خارج باشد و مربوط نباشد به جامعه علمی مملکت که مظهر نام و تمام آنها وزارت علوم است. این اصل هم بعقیده بنده در اینجا زیر پا گذاشته شده است. این اصل مسلم. این قاعده کلی این قاعده طبیعی هم در اینجا مراعات نشده است. بنده در قسمتهائی که مربوط است بعمل صحیحه کاملاً موافقم و حتی عقیده دارم که تمام قسمتهای صحی از قبیل مریضخانه بلدی مریضخانه نظمی و سایر مریضخانهها و آنچه مربوط باعمال صحی است و ارتباط با دولت دارد تمام اینها باید

نا عالی و برای هر يك از اینها خود مجلس قوانینی وضع کرده است برای اداره معارف خود مجلس يك قوانینی وضع کرده است و اینها هر يك حقوقی دارند و يك کاری دارند که مجموع آن را میگویند وزارت معارف. پس اگر ما همین طور چنانچه قانون اساسی هم تصریح میکند.

وزیر معارف - بانطق خیلی غرائبی که آقای بهار فرمودند بنده دیگر لازم نمیدانم شرحی عرض کنم ولی اینهم که صحیحه بایستی توسعه پیدا کند هیچ محل شك نیست زیرا اگر صحت مزاج نباشد چیزهای دیگر فرع آنست و ناقص خواهد بود. پس باید صحیحه توسعه و بسط پیدا کند ولی در این لایحه يك اشتباهی گویا شده است در ماده اول آن که مینویسد (کلیه مؤسسات صحی مملکتی و بلدی. صحیحه نظمیها. مدرسه طب. مدرسه قابلیت. دوا سازی. دندان سازی، و مؤسسه پاستور در اداره کل صحیحه متمرکز خواهد شد) بعد در تبصره می نویسد (اداره کل صحیحه در قسمت مدارس طب. قابلیت. دوا سازی و دندان سازی تحت ریاست عالیه

وزیر معارف پروگرام بودجه و تشکیلات آنرا مرتب خواهد نمود) در صورتیکه همانطور که آقای امامی فرمودند قانون میگوید این مدارس عموماً در تحت نظر وزارت معارف است نه وزیر معارف. وزارت معارف خودش که اینجا نوشته شده است بگوئیم در تحت نظر وزیر معارف باشد در حقیقت یکی از آن اصول مسامحه که خود مجلس وضع کرده است نقض شده. بعلم اینکه وزیر معارف يك شخص عادی است تغییر هم پیدا میکند اما دستگاه وزارت معارف هیچوقت تغییر پیدا نمی کند و يك قوانین مرتب و منظمی دارد. بنده نمیدانم چطور این را توانسته اند با قوانین مملکتی وفق بدهند؟ همانطور که آقای ملک فرمودند مدرسه طب برای ساختن طبیب است و این مربوط بادارات دولتی نیست البته طبیب که از مدرسه بیرون آمد ممکن است مستخدم دولت بشود ولی ممکن هم هست در خارج برود کار کند اساساً مدارس بکرشته دارد شاگرد باید از مدرسه ابتدائی بیرون بیاید و برود بمدرسه متوسطه و

از مدرسه متوسطه که بیرون آمد برود بمدرسه عالییه آنوقت آنجا تقسیم میشوند بکدرسته میروند بمدرسه طب و بکدرسته میروند بمدرسه حقوق. این بکرشته زنجیری است که اگر یکی از آنها پاره بشود دیگر وزارت معارف معنی ندارد. وزارت معارف باید طبیب درست بکند طبیب حاضر بکند آنوقت ممکن است بصحیحه برود ممکن است جای دیگر برود و بالاخره ممکن است بهیچ يك از اینها داخل نشود خودش برود يك مطبی باز بکند مجبور نیست این کار را بکند در هر صورت اعتراضی که فعلاً بنده میبینم این است که در اینجا نوشته است اینها در تحت ریاست عالییه وزیر معارف خواهد بود در صورتیکه قانون بر خلاف این است و بایستی در تحت قواعد و قوانین وزارت معارف باشد (بر طبق تمام آن اصولی که خود مجلس تصدیق کرده است) در اینصورت بعقیده بنده در این طرح خوب است دقت و تجدید نظری شود و بيك ترتیبی نوشته شود که مزاحمت با قانون نداشته باشد

نایب رئیس - آقایان ثقة الاسلامی و آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند این طرح از دستور امروز خارج شود. (بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که این طرح قانونی از دستور امروز خارج شود - ثقة الاسلامی
بنده پیشنهاد میکنم که از دستور امروز خارج شود
فیروز آبادی

نایب رئیس - آقای شریعت زاده
یک نفر از نمایندگان - پیشنهاد کننده باید توضیح بدهد
نایب رئیس - بسیار خوب توضیح بدهید
فیروز آبادی - عرض میشود که ...
نایب رئیس - آقای ثقة الاسلامی

ثقة الاسلامی - بنده با این طرح توسعه مؤسسات صحی مخالف نیستم ولی اینطور که نوشته اند بمدرسه طب - قابلیت - دوا سازی و دندان سازی جزو

اداره کل صحیه باشد آنوقت وزارت معارف ما بکلی منحل میشود و فردا می آیند میگویند مدرسه فلاح هم باید جزو وزارت فواید عامه باشد یا مدرسه حقوق جزء عدلیه باشد آنوقت تمام مدارس از تحت نظر وزارت معارف بیرون میرود پس این مؤسسه باین بزرگی آنوقت بچه درد خواهد خورد و فایده وزارت معارف چه خواهد بود؟ بعلاوه بنده تصور میکنم این ماده برخلاف ماده (۱۹) متمم قانون اساسی خواهد بود و ماها در اینجا قسم خورده ایم که مخالف قانون اساسی کاری نکنیم. عقیده بنده این است چنانکه تا بحال بوده از حالا بعد هم این مدارس جزو وزارت معارف باشد و این مؤسسات صحی چنانکه پیشنهاد شده است طوری ما رای بدیم جزء صحیه باشد.

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده در مورد مباحثه در کلیات عقایدی دارم و آن این است که وقتی در کلیات مباحثه میشود باید اساساً نظر آقایان نمایندگان محترم بر این باشد که وضع اینقانون از نقطه نظر حدود و اختیاراتی که برای مؤسسه صحیه لازم است ضرورت دارد یا نه؟ اگر این اصل مورد تصدیق باشد باید تصویب کرد و وارد در شور مواد شد منتهی آنوقت نسبت بمواد اگر يك اعتراضی نیست در نتیجه مباحثات و شور بوسیله پیشنهادات اصلاح خواهد شد ضمناً میخواهم بعرض آقایان برسانم که از نقطه نظر اصول خود بنده هم باماده اول این قانون شاید مخالفت داشته باشم و بیک توضیحاتی محتاج باشیم ولی این مخالفت و این علت مجوز این نیست که با اصل این طرح امروز مخالفت کنیم بالاخره ما وقتی که مؤسسه صحیه را لازم میدانیم قطعاً باید تصدیق کنیم که يك حدود و اختیاراتی هم باید داشته باشد تا بتواند افلاکار کند و ابتدا نظر این نیست که با قانون اساسی مخالفت شود خود بنده اگر احساس کنم که یکماده بر خلاف قانون اساسی است با تمام قوا با آن ماده مخالفت

خواهم کرد پس در موقع مذاکره در کلیات این مباحثات بعقیده بنده مورد ندارد
نایب رئیس - آقای احتشام زاده
بعضی از نمایندگان (با همهمه) رای بگیریید
نایب رئیس - خوب رای میگیریم آقایانیکه موافقتند با این پیشنهاد آقای ثقة الاسلام راجع بخروج این لایحه از دستور قیام نمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد خبر کمیسیون بودجه راجع بمؤسسات معارف مطرح است.
آقا سید یعقوب - دستور يك ترتیبی دیگر داشت چرا بهمان ترتیب عمل نمیشود
نایب رئیس - دستور همان است تغییر نکرده
شیروانی - لایحه اتوبوس رانی مقدم بود

نایب رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - چون بعضی اصلاحات بنظر بعضی از آقایان راجع بلایحه اتوبوس رانی رسیده بود که با موافقت نظر آقای وزیر فواید عامه باید اصلاح شود لذا عقیده آقایان این است که این لایحه در جلسه بعد جزو دستور باشد.

روحی (مخبر کمیسیون فواید عامه) - اجازه میفرمائید
نایب رئیس - بفرمائید

مخبر - بنده لایحه اتوبوس رانی را از دستور امروز خارج میکنم

(خنده نمایندگان)

یکنفر از نمایندگان - محتاج برای است
آقا سید یعقوب - مخبر تقاضای خروج از دستور کرد (خبر کمیسیون بودجه راجع بمؤسسات معارف بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه نمبر ۳۱۸۳۱ وزارت معارف را ...
فیروز میرزا - این چه چیز است که خوانده میشود لایحه اتوبوس رانی چه شد؟

دارند لذا استدعا میشود آن لایحه هم در دستور آئیه گذارده شود که زودتر بگذرد

نایب رئیس - پیشنهادی از طرف آقای یاسائی رسیده قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم رابرت کمیسیون بودجه راجع بمؤسسات جدیدة معارف مطرح و رابرت کمیسیون فواید عامه راجع باتوبوس رانی از دستور امروز خارج شود
نایب رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده توضیحات مفصلي ندارم لایحه از طرف دولت چندی است بمجلس آمده و راجع است بمؤسسات جدیدة وزارت معارف و تعمیر ابنیه و انانیة مدارس و مخصوصاً از نقطه نظر تعمیر ابنیه مدارس در ولایات خیلی لازم است که تا هوا مساعد است این لایحه زودتر بگذرد که تأدیر نشده بتوان تعمیراتی بعمل آورد. زیرا زمستان است هوا نامساعد خواهد شد - از این جهت بنده این پیشنهاد را تقدیم کردم که آن رابرت را مقدم بدارند تا زودتر تکلیفش معلوم شود - و در قسمت اتوبوس رانی بعقیده بنده چندان عجله زیادی لازم نیست و ممکن است بعد مطرح شود

نایب رئیس - آقای عراقی

حاج آقا اسمعیل عراقی - بنده با يك قسمت از پیشنهاد آقای یاسائی موافقم که لایحه کمیسیون بودجه راجع به مؤسسات معارفی جزو دستور شود ولی با خروج لایحه اتوبوس رانی از دستور مخالفم - زیرا این لایحه چند روز است از کمیسیون آمده و همه آقایان هم مطالعه کرده اند صحیح یا سقیم باید مطرح شود و تکلیف آن معین شود.

نایب رئیس - رای میگیریم که خبر کمیسیون راجع بمؤسسات معارف مطرح شود و لایحه اتوبوس رانی از دستور امروز خارج شود آقایانیکه موافقتند قیام فرمایند (معدودی قیام کردند)

نایب رئیس - مخبر پس گرفت (همهمه نمایندگان)

فیروز میرزا - بسیار خوب مخبر پس گرفت (همهمه نمایندگان)

عراقی - اجازه میفرمائید
نایب رئیس - بفرمائید

عراقی - اگر باید از دستور خارج شود مجلس باید رای بدهد مجلس که رای نداد.

حائری زاده - مخبر از دستور خارج کرد
یکنفر از نمایندگان - مخبر حق ندارد

(خنده نمایندگان)

یکنفر از نمایندگان - تنفس
نایب رئیس - اجازه میفرمائید چند دقیقه تنفس داده شود.

(خنده نمایندگان)

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید

نایب رئیس - آقای وزیر مالیه
وزیر مالیه - بطوریکه چند روز قبل در مجلس بعرض آقایان نمایندگان رسید و در کمیسیون بودجه هم مذاکره شد

لایحه برای چهار دوازدهم بقیه امساله تقدیم مجلس میشود و بعضی مخارجی هم که اضافه بر بودجه لزوماً پیش میآید صورت آنها عنقریب تقدیم مجلس خواهد شد عجزاً لایحه چهار دوازدهم تقدیم میشود و استدعا میشود هرچه زودتر بموقع تصویب برسد تا لایحه ای هم که برای بعضی مخارج فوق العاده لازم است بعرض برسد يك لایحه مختصری هم هست راجع بمقتوق آقای شمس العلماء که تقدیم میشود (در لایحه فوق الذکر تقدیم نمودند)

نایب رئیس - مراجعه میشود بکمیسیون بودجه
وزیر مالیه - دیگر اینکه از طرف وزارت مالیه راجع بمنظورین خدمت يك لایحه بمجلس تقدیم شده است و چون این فقره متعلق بسال گذشته است و يك جمعی انتظار

نایب رئیس - تصویب نشد - لایحه اتوبوس رانی مطرح است ماده اول قرائت میشود .
(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - بدولت اختیار داده میشود که اجازه اتوبوس رانی آزاد را بکمپانی شرکت متفقه تجارنی دانمارکی (که بموجب قوانین دانمارکی شناخته شود) برای شهر طهران و شمیران بدهد باین شرط که هرگاه برحسب پیشنهاد دیگری دولت بخواهد اتوبوس رانی طهران و شمیران را امتیاز انحصاری بدهد این کمپانی با شرایط مساوی از تاریخ تصویب این قانون تا مدت پانزده سال حق تقدم خواهد داشت بدون اینکه بتواند حق مزبور را بدون تصویب مجلس شورای ملی بدیگری انتقال بدهد .

تبصره - هرگاه از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال کمپانی تعهدات خود را بموقع اجراء نگذاشت حق تقدم ملغی خواهد بود .

نایب رئیس - آقای عباس میرزا

عباس میرزا - در موقع افتتاح مجلس توجه آقایان محترم اغلب معطوف بمسائل اقتصادی بوده و این فکر را داشتند که حق المقدور يك گشایشی در اهالی مملکت حاصل شود .

(خنده نمایندگان)

البته این نظر اقتصادی خیلی خوب است و باید طوری شود که پول در مملکت زیاد شود و کمتر بخارجه برود . یعنی هر قدر این مسئله تأمین شود بمرور ممکن است ثروتی در اهالی تولید شود حالا این لایحه اتوبوس رانی باینکه میگویند بعنوان انحصار نیست و بعنوان اجازه است يك رقابتي است که برای اهالی مملکت خودمان درست میکنیم و ما بجای اینکه داخلی هارا تشویق کنیم رقابت هم برای آنها درست میکنیم - در ممالک خارجه اغلب يك شرکتهائی که میآیند و يك رقابتهائی با آنها میکنند دولت منع می کند و جلوگیری از این رقابتهای میکند . ما که بداخله

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی .
فیروز آبادی - البته خاطر آقایان محترم مسبوق است که در این شهر تقریباً پانصد درشکه هست ؟
یکنفر از نمایندگان - بیشتر .

فیروز آبادی - پانصد درشکه کرایه و هر کدام از این درشکه ها درشکه چی دارند چیز دیگر دارند و هر کدام اهل و عیال دارند . از آنطرف پانصد نفر هم صاحبان درشکه هستند که آنها هم هر کدام اهل و عیال و عائله دارند و تمام اینها زندگانشان باید از این ممر اداره شود حالا که ما میخواهیم وسایل آسایش يك عده را فراهم بکنیم از آنطرف هم باید ملاحظه کنیم که يك عده دیگر هم نباید معدوم بشوند . معدوم شدن آن عده اهمیتش خیلی زیادتیر از این است که يك کسی با بنده پنج دقیقه دیر تر برسد یا زود تر . بلی اگر ما کار برای آنها تهیه میکردیم و يك ترتیبی برای زندگانی آنها میدادیم آنوقت لابد بودیم که این ترتیبات را هم تصویب کنیم اما متأسفانه وقتیکه در این شهر دو هزار نفر بی نان میمانند این در مقابل اینکه ما میخواهیم در اتوبوس نشسته و پنج دقیقه زودتر بمقصد برسیم ارزش ندارد . بنده خیلی تعجب میکنم که ما در اینجا فقط يك قسمت را ملاحظه میکنیم ولی از قسمت دیگر که مربوط بزندگان درشکه چی ها و صاحبان درشکه است صرف نظر میکنیم . بنده باین ملاحظه با این لایحه مخالفم .

مخبر - لازم است خاطر آقایان محترم را مستحضر کنم که درشکه چیزی نیست که عامه بتوانند از آن استفاده نمایند بلکه يك چیزی است که يك طبقه مخصوص از آن استفاده خواهند کرد . ما تا يك اندازه خواسته ایم حاکم ضعفا و فقرا را در نظر بگیریم و مقصود ما آسایش همان عده بود که آقا هم خوشبختانه طرفدار آنها هستند و بنده عقیده دارم که اگر شما با این لایحه باین نظر مخالفت میکنید که درشکه چی ها از کار می افتند فکر آن کاسب بدبخت را هم بکنید که از دروازه حضرت عبدالعظیم میخواهد

در صورتیکه بنظر بنده ما باید در ایران هر داخله و خارجه را تشویق کنیم يك شرکت خارجی امروز آمده و میخواهد يك امتیازی از ما بگیرد . ما هم البته باید باو بدهیم اگر نماینده محترم هم يك شرکت داخلی را در نظر دارند که امتیازی بخواهد معرفی بفرمایند پیشنهاد خودش را توسط دولت بمجلس بفرستد . البته مجلس با کمال ملاحظت و آسایش و استراحت قلب چنین پیشنهادی را تلقی خواهد کرد . ولی در صورتیکه شرکت داخلی حالا وجود خارجی ندارد و هنوز يك عده ایرانی نیامده اند که این امتیاز را از دولت و مجلس بخواهند و حالا يك شرکت خارجی پیدا شده نباید با این لایحه که فعلاً مطرح است مخالفت کنیم که يك اشخاص دیگری هم که از نقطه نظر انتفاع خودشان و از نقطه نظر تسهیل وسائل ما آمده اند يك اقداماتی بکنند ازین بروند . ما در این قضیه باید ثابت کنیم که همه بدانند مملکت ایران علاقه مند با ایجاد و تأسیس وسائل نقلیه جدید و ترویج وسائل نقلیه جدید است . نایب آقایان خرابی و آگون امروزه را تصدیق میفرمایند که اغلب پنجاه نفر در يك واگون سوار میشوند و در سر هر چهار قدم بچهار قدم واگون می ایستد و اسباب زحمت مردم را فراهم میکند و همه روزه تا کسش را عوض میکنند و بعنوان اینکه امروز گرانی است مالش راه نمیرود یا بر قیمت تا کس خود میافزاید و بالاخره باید روزی برسد که ایرانیها هم بعر خود قدر و قیمت بدهند و راه خودشان را باسرع اوقات طی کنند مثلاً در ظرف پنج دقیقه فلان کاسب یا اعضاء اداره از منزل با اداره سرکارش برود . ولی مسافرت با این واگون حقیقه اتلاف عمر است و با این وضع امروزه که وسائل نقلیه در مملکت ما نیست زندگانی عملی برای ما غیر ممکن است بنا بر این بنده تصور میکنم اگر يك اصلاحاتی در مواد لایحه بنظر آقایان میرسد ممکن است در موقعش پیشنهاد بفرمایند تا در او دقت شود ولی اساساً مخالفت کردن با این لایحه بنده نمیدانم مبتنی بر چه فلسفه و نظری است ؟

امتیاز نمیدهیم هیچ بلکه رقابت هم برای آنها درست میکنیم در این چند سالی که اتوبوس در این مملکت ما دایر شده يك کاراژ هائی درست شده و يك اتومبیلیهائی براه افتاده ملاحظه بفرمائید چه قدر پول اتومبیل بخارجه میرود ! چه قدر بنزین بخارجه میرود

یکنفر از نمایندگان - بنزین میآید

عباس میرزا - بلی پول این مملکت میرود و در عوض بنزین میآید پول ما میرود و اتومبیل میآید و در مقابل ایرانیها بوسیله این دو چیز يك کسی میکنند . آنوقت ما این کار را هم محدود میکنیم و آن اشخاصی را که متصدی این کارند ورشکست میکنیم و بنظر بنده این قسمت با آن نظر علاقه مندی که آقایان در مسئله اقتصادی دارند بکلی مخالفت دارد بنده از نقطه نظر علاقه مندی که آقایان بمسائل اقتصادی دارند متذکر شدم و نظریه خود را در این موضوع بعرض رساندم و خوب است آقایان يك توجه بیشتری در این موضوع بفرمایند بنا بر این بعقیده بنده بهتر این است این مسئله را برای بعد بگذاریم

نایب رئیس - آقای افشار

افشار - در يك موقعی که صحبت میشد که در این مملکت باید وسایل نقلیه جدید ایجاد شود يك عده طرفداری از شتر میکردند و میگفتند اگر اتومبیل در این مملکت وارد شود وسایل نقلیه قدیمه که ما برحسب عادت بآن معتاد شده ایم از بین خواهد رفت بالاخره این فکر کهنه در مقابل افکار جدید مستهلك شد و از بین رفت و اتومبیل در این مملکت آمد و يك عده ایرانی و غیر ایرانی دارای اتومبیل شدند امروز هم يك لایحه بمجلس آمده که يك شرکت دانمارکی میخواهد وسائل نقلیه شهر و شمیران را اداره کند آنوقت فوراً درشکه چی ها و اتومبیل چیها که بکوقت مخالف داشت طرفدار پیدا میکنند بناء علیهذا برای حفظ و صیانت آنها معتقد میشوند که وسایل نقلیه جدید برای طهران لازم نیست و افراد مملکت نباید از وسائل نقلیه جدید استفاده کنند و باید محروم باشند

بباید بدروازه قزوین این وسیله میخواید این شخصی که نمیتواند در شبکه سوار بشود. مسافر اتوبوس غیر از مسافر در شبکه است و هر قدر این وسایل هم در این شهر زیاد بشود هیچوقت در شبکه ها از کار نمی افتند و در شبکه سوارها يك عده علیحده هستند. بعلاوه این اتوبوس در تمام خیابانها می رود خیلی از خیابانها هست که اتوبوس نمیتواند برود. و در شبکه برای آنها لازم است.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این لایحه را بنده از نظر سیاسی آن از آقای وزیر فوائد عامه سؤال کردم (چونکه بنده باین موضوع علاقمند هستم و باظهار ایشان عقیده دارم) ایشان فرمودند از جهت سیاسی اشکالی ندارد. بسیار خوب. از آن جهت راحت هستم لیکن بینی و بین الله از جهت اقتصادی مخالفم و حالا عرض میکنم: آقای روحی حفظه الله فرمودند (خنده نمایندگان) دلشان برای آن کاسب بیچاره میسوزد بنده بهمین آقای دادگر عرض کردم بچه مناسبت اتوموبیل سواری در طهران آمده. بنده صبح در دزآشوب نشسته ام حرکت میکنم پیاده میام بمجلس چای هم میخورم هنوز کاری نداریم - آقایان اتوموبیل را سوار میشوند تند میروند وقتی وارد میشوند هیچ کاری ندارند غیر از سیکار کشیدن عرایض بنده در دوره چهارم در نظر آقایان هست که یکی از نمایندگان فرمودند که اگر کسی اتوموبیل و اتوبوس بیاورد اینجا ثواب حج اکبر را کرده است و بعد هم باید برای ورثه او حقوق قرار دهیم که اتوبوس آورده است حالا که مطالعه میکنم میبینم ده کرور پول برای نفت و سایر چیزها داده ایم و دود شده به هوا رفته و مملکتان را گرفتار فقر و فاقه کرده ایم در عوض چه داریم؟ اتوموبیل سوار شو؟ هی تند تند برو! کار چه داری هیچ؟! همان وقت هم عرض کردم که مجلس شورای ملی باید قوانین اخلاقی بنویسد. بچه معنی؟ باین معنی که ما يك ملتی هستیم که خودمان را فوق العاده از اولاد حاتم میدانیم در خرج کردن! لیکن علم و قناعت نداریم و نمیدانیم صرفه جوئی

چقدر نافع است بحال ما و تا يك قانونی وضع نشود که ملت را عادت بقناعت بدهد این ملت نجات پیدا نمیکند. يك گشاد بازها و يك مخارج فوق العاده ما برای خودمان تهیه کرده ایم و مملکت را باین روز انداخته ایم. حالا آقای شیروانی به بنده نفرمائید که گفتی ما ملت گدائی هستیم ما گدا نیستیم البته ما ملت متمولی هستیم اما ملت متمول باید دخل و خرج خودش را در نظر بگیرد.

بنده عرض میکنم همین اتوبوس رانی را که ملاحظه میفرمائید در سال از جیب همین کسبه بیچاره مبالغی پول بیرون میآورد و اگر این پول از جیبش بیرون نیاید و اتوبوس هم سوار نشود به تمام انبیا و مرسلین قسم میخورم که آن کارش هم از دستش در می رود و این يك اسباب راحتی بحسب ظاهر است. میگویند سه عباسی چیزی نیست صبح سه عباسی اهمیت ندارد عصر اهمیت ندارد آنوقت برای همان کاسب بیچاره در ماه چهار تومان و نیم تمام میشود. و همینطور سایر چیزهای دیگرش از نقطه نظر اقتصادی هم مضر است و هر قانونیکه این نظرها درش نشود غیر از ضرر برای ملت فایده ندارد بنده از نقطه نظر اقتصادی این را عرض کردم که هر چیزیکه اسباب تفریح و تفنن باشد (لوکس هم عرض نمیکنم که بگویند لوکس نیست) فقط اسباب این است که يك پولی از جیب ما بیرون بیاورد در صورتیکه ما محتاج نیستیم چون يك وقت ما میخواستیم پول از جیبمان خارج کنیم که حقیقه در حیات اقتصادی و سیاسی محتاج باشیم. یا فلان معدن نفت را استخراج کنیم این اهمیت ندارد. مثل فرمایش آقای مشیرالدوله که فرمودند متخصصین يك سمی هستند اما چون ما باید در دروازه ما کنیم محتاج باین سم هستیم ولی يك چیز هائیکه ما در اساس زندگانی بآن محتاج نیستیم و طهران هم هنوز مثل شهرهای بزرگ نیست که باید از این طرف شهر بآن طرف شهر سوار اتوموبیل شد و هنوز هم این قدر کسبان رونق پیدا نکرده است که اهالی بازار محتاج باشند صبح اتوموبیل سوار شوند و آخر ماه هم دخل و خرجشان یکی نشود. از این

شد میبایستد و يك صورتهای دیگری بخودش میگیرد این اتوبوس رانی که بنده درش مداخله کردم دو حکمت دارد. بیشتر هم ندارد یکی اساساً حکمتش این است این اتوبوس رانی بیکدستی بیاید که از برای مازحت پلیتیکیش کمتر باشد و الا دیگران میآورند. کوش باین حرفها هم نمیدهند.

ملاحظه اقتصاد شما را هم نمیکند...

آقا سید یعقوب - چرا میگذارید؟ دولت نگذازد وزیر فوائد عامه - نمیتوانیم نگذاریم تجارت آزاد است دولت هم نمیتواند نگذازد. اینکه در این لایحه اتوبوس رانی گفتیم آزاد - آزاد برای چیست؟ تجارت که آزاد است هرکس هم میخواید اتوبوس میآورد و براد هم میاندازد شما هم که نمیتوانید مانع شوید. این حرفها از نظر طرفداری ضعفا و فقرا و نمیدانم اینچور چیزها هم اهمیتی ندارد ضعفا نشینند میخواستند بنشینند بنشینند وقتی هم موجود شد البته می نشینند بنده کاری باین کارها ندارم در این اتوبوس رانی آزاد که هرکس میتواند از ابران و فرنگی بیاید بهلویش یکی دیگر دایر کند ما دو چیز بلکه سه چیز در نظر داریم یکی این است که اینها بيك قیمتی می آیند این کار را می کنند که نسبت بقیمتهای دیگر برای این مملکت صرفه دارد (یعنی نوعی از صرفه) حالا که بزرگ میسوزانند اگر عوض هشت شاهی چهارده شاهی بگیرند باز هم بزرگ میسوزانند یکی دیگر اینکه اشخاص که میخواستند اینکار را بکنند بنظر بنده بهتر آمده است و اگر این اشخاص اینکار را بکنند چون بالاخره يك حد طبیعی دارد که در این مملکت چقدر اتوبوس میشود راه انداخت و قتیکه این اشخاص بيك قیمت نازلی این کار را بکنند البته کنکورانس کمتر پیدا می کند و باین قیمت کسی نمی آید بکند یکی دیگر گفتیم دست مداخلت دارد و ما گفتیم دست کی باشد والا در قیمت و سایر چیزهای دیگر چندانی عیبی ندارد. یکی دیگر اینکه ما خواستیم درین موضوع يك مؤسسه خارجی درست بکنیم که تابع

نقطه نظر بنده مخالف هستم والا از نقطه نظر دیگر چون ایشان بنده اطمینان دادند مخالف نیستم و باز هم تکرار میکنم این مطلب را که ما باید کاملاً مثل آن محاسب باشیم که (بدخل و خرج خود مردم نظر کن) یعنی اگر روزی دو قران داریم سی شاهی خرج کنیم و اگر سی شاهی داریم یکقران و ما باید این ترتیب را در مشی سیاسی و مشی اقتصادی خودمان عمل کنیم و همان دستور اسلامی را که عز من قمع باشد که تمام عقلا و فلاسفه عالم قبول دارند رفتار کنیم. مگر روزنامه نمیخوانید؟ مملکت فرانسه که مملکت متمولی است مع ذالك تصمیم گرفته و حکم کرده است که اهالی نان سفید نخورند و نان سیاه بخورند چرا؟ بعلمت اینکه میدانند در زندگانشان تفاوت حاصل میشود در روزنجات خوانند که فلان وکیل در مجلس انگلستان میگوید که ما بچه مناسبت هزار لیره بدهیم به يك نفر برود خرج کند؟ يك مملکت باین متمولی این طور رفتار میکنند. ما هم در تمام کارها ایمان باید مشیمان مشی اقتصادی باشد و جلو اتلاف و اسراف را بگیریم. این است که با آقای مخبر (که در این مسائل با من همعقیده هستند) عرض میکنم که این يك چیزی نیست که ما خیلی بآن محتاج باشیم و اگر از بین رفت استقلال مملکت از بین رفته است و بالاخره هیچ منافع سیاسی و اقتصادی هم برای ما ندارد مگر فقط يك تفریحی است و بنده بیشتر از این عرض نمیکنم

وزیر فوائد عامه - عرض کنم این فرمایشاتی که میشود (يك دفعه دیگر هم عرض کرده ام) فلسفه است نه مطلب. امروز اتوبوس رانی در این مملکت چه شکل است؟ هرکس دلش میخواهد میآید اتوبوس راه می اندازد. فقط هم میسوزد. بزرگ هم میسوزد هیچکس هم حرف نمیزند و کسی هم نمیتواند حرف بزند باز هم اتوموبیل میآورند و باز هم نفت و بزرگ خواهد سوخت اما بطریق بدی. امروز يك اشخاصی در این مملکت می آیند و يك اقداماتی میکنند و این اقدامات میبایستد بعد از اینکه یکسال دو سال این اقدامات

قوانین ما باشد و ما این کار را کرده ایم حالا اگر بد کرده ایم خوب بد کرده ایم بنده بعقیده خودم خوب کرده ام و بعقیده بنده مخالفت با این پیشنهاد مخالف مصلحت است مخالف با حکمت است. حالا آقای آقاسید یعقوب اگر يك چیزهایی می فرمایند شاید دقت نکرده اند این آزاد است ابتدا کسی بکسی زوری ندارد امتیازی چیزی هم نیست این لایحه را هم که ما اینجا آورده ایم برای این است که آن آدم گفت من باید اطمینان داشته باشم که میخواهم هفت هشت ده سال پانزده سال اینکار را بکنم معارض نداشته باشم و اگر کسی دیگر آمد و با من خواست کنکورانس بکند با شرایط مساوی من حق تقدم داشته باشم این يك گله اسباب این شد که ما این را آوردیم بمجلس برای این حق تقدم بود و از هر نظر این کار خیلی خوبست و هیچ ضرری ندارد بنده اصراری هم ندارم و علاقه مند هم نیستم که اینکار بگذرد و یا نگذرد و برای من هم ابداً فرقی ندارد منتهی من اینکار را مصلحت دانستم و آوردم بمجلس حالا اگر هم مجلس نظر مخالفی دارد و صلاح نمیداند خیلی خوب تصویب نکنند ولیکن آتوبوس میآورند راه هم میاندازند بنزین راهم میسوزانند این منافع را هم ندارد و نخواهد داشت

نایب رئیس -- آقای عباس میرزا

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است

نایب رئیس -- پیشنهادات قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در تبصره ماده اول بجای یکسال ششماه نوشته شود . عبد الله وثوق

نایب رئیس -- آقای میرزا عبد الله خان وثوق

میرزا عبد الله خان وثوق -- بنده بایانات و توضیحاتی

که آقای وزیر فواید عامه دادند کاملاً موافقت دارم و نسبت باین موادی هم که کمیسیون فواید عامه راپرت داده اند موافقت دارم فقط نسبت به تبصره که نوشته شده است هرگاه از تاریخ تصویب اینقانون تا يك سال کمپانی تعهدات

خود را بموقع اجرا نگذاشت حق تقدم ملغی خواهد بود بنده پیشنهاد کرده ام درعوض یکسال ششماه نوشته شود در صورتی که آقای مخبر تصور می کنند پیشرفت دارد بکمسیون ارجاع شود والا اصراری ندارم

نایب رئیس -- آقای مخبر چه عقیده دارند

مخبر -- بنده عقیده ام این است که تمام پیشنهادات قرائت شود و بدون اینکه رای گرفته شود با ماده بکمسیون ارجاع شود

بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) شورانی است

نایب رئیس -- پیشنهادات کلیه ارجاع میشود بکمسیون آقاسید یعقوب -- چون شور دوم است بایستی پیشنهادات قرائت شود و تکلیفش معلوم شود

میرزا عبد الله خان وثوق -- بنده پیشنهاد خود را مسترد میکنم

نایب رئیس -- این پیشنهادات باید تکلیفش معلوم شود بعد

مخبر -- ایشان حق ندارند پیشنهادشانرا مسترد کنند پیشنهاد کردند و بنده هم تقاضا کردم پیشنهادشان ارجاع بکمسیون شود دیگر نمیتوانند مسترد کنند

(خنده نمایندگان)

نایب رئیس -- پیشنهاد آقای شیروانی قرائت میشود:

(بشرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مدت حق تقدم ده سال باشد شیروانی -- بنده از همکارهای محترم میخواستم استدعا کنم در مسائل مشترکی که برای مملکت است این طور مسائل را بگذردی دقت فرمایند ممکن است يك قانونی با يك معایبی بیاید بمجلس . فلسفه پارلمان هم همین است که اگر يك قانون داری معایبی باشد درین جا مذاکره بشود مواد خوبش تصویب شود و مواد بدش حذف شود بالاخره بایک طرز خوبی و يك طرز بدی که نظر شوروی و بیطرفانه آقایان درش مداخلت داشته باشد و برای مملکت هم مفید باشد درست بشود این نوع مسائل را البته آقایان

تصدیق میفرمایند که مربوط بمسائل دیگری که در خارج هست نباید کرد. در هر صورت بنده پیشنهاد کردم که مدت حق تقدم ده سال باشد برای آنکه آقای آقاسید یعقوب نمایندند محترم هم که در اینجا يك بیومی داشتند حالا کمپانی دانمارکی که هیچ ارتباط سیاسی ندارد یعنی سیاست مضری برای مملکت ندارد بیاید تابع قوانین داخلی مملکت ما بشود و بالاخره ما را ازین واکن که شصت سال است گریبان این مملکت را گرفته و ما را ول نمیکند خلاص کند حالا برای اینکه ایشان اوقاتشان تلخ نشود گفتم پانزده سال ده سال بشود بلکه موافقت نفرمایند.

نایب رئیس -- رای میگیریم

مخبر -- بنده تقاضا کردم پیشنهادات خوانده بشود توضیح بدهند بعد ارجاع بکمسیون بشود

(مجلس تقریباً سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس -- بسیار خوب پیشنهاد آقای دکتر طاهری قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده اول جزء اخیر اینطور اصلاح شود: حق مزبور بدون تصویب مجلس شورای ملی بدیگری قابل انتقال نیست.

نایب رئیس -- این هم مراجعه به کمیسیون میشود. از طرف آقای نظامی و حیدری پیشنهاد ختم جلسه شده است.

جمعی از نمایندگان -- صحیح است

نایب رئیس -- جلسه ختم میشود جلسه آتی روز پنجشنبه سه ساعت قبل از ظهر دستور: بقیه این لایحه و مسئله مؤسسات معارف.